

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան 8 Ձր.
Վեցամսեայ 4 Ձր.

ԱՐՏԵՍԱՀԱՄԱՆ

Տարեկան 10 Ձր.
Վեցամսեայ 5 Ձր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

տրեկան 2. Տօլ.
Վեցամսեայ 1. Տօլ.

ԿԱՆԻՆԻ

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵՆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՅՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ-ՈՍՏԱԿԱՆ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ

ԿԿՅ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻՆ

Օսմանեան Սահմանադրութեան վե-
րահաստատումէն քիչ վերջ, երբ մէկ
քանի նախկին յեղ. կազմակերպութիւն-
ներ և խումբ մը մտաւորականներ մէկ-
տեղ գալով հիմնեցին Սահմանադրա-
կան-Ռազմավար Կուսակցութիւնը, ա-
նոնք Օսմանեան հայրենիքին և մեր
ազգիին համար կենսական պէտք մը
լրացնելու անկեղծ համոզումը ու-
նէին:

Անոնք բացարձակապէս համոզու-
ած որ, բռնապետական ռեժիմին դէմ ընդ-
վզելէն յոգնապատու ուժերով և յիշա-
փորական անհաւատար պայքարին յա-
տուկ բացառիկ միջոցներով՝ այլևս հին
կուսակցութեանց անկարելի էր նոր
դիրք բռնել ազատ հայրենիքին մէջ, և
նոյն իսկ վիսաակար՝ բռնադատութիւն
դուռնէութեամբ մը անփոփոխ երկարաձ-
գել իրենց գոյութիւնը, որ այլևս անի-
մաստ էր:

Դառն փորձառութեանց գնով և
ծանր ուսումնասիրութեանց շնորհիւ,
անոնք խորապէս ըմբռնած էին թէ՛
ն և ի կ ա յ ու է ժ ի մ ի ն պահանջ-
ներուն համաձայն և ազգային ազգի
կացութեան համապատասխան նոր
ուղղութեան մը պէտք է հետևիլ, բո-
լորովին նոր գործունէութեան մը պէտք
է ձեռնարկել, նոր ուժերով և նոր մի-
ջոցներով:

Երկու տարուան ընթացքին պատա-
հած պետական և ազգային ցաւալի
դէպքերը ակնհիշ ցոյց տուին արդա-
րեւ որ անոնք սխալած չէին իրենց
խոհական հեռատեսութեանը մէջ: Եւ
այսօր, թէպէտ քիչ մը ուշ, բայց նոյն
իսկ անոնք որ երէկ խտրել կը քննա-
դատէին նոր կուսակցութեան մը գո-
յացումը և միամտօրէն կը քարոզէին
համակուսակցական միութիւն կամ
առհասարակ բոլոր կուսակցութեանց
լուծում, անոնք իսկ այսօր հայ ժո-
ղովուրդին անվարան կը մատնանշեն
արդի պահանջներուն համապատաս-
խան նոր կուսակցութեան մը հրամա-
յողական պէտքը:

Արդարեւ, ստոյգ է որ, երէկուան
ամենայնոքին պահպանողականը, ինչ-
պէս և է՛ն անտարբեր չէղորդը, այսօր
կընդունի ստիպողականութիւնը լուրջ
կազմակերպութեան մը որուն քաղա-
քական ծրագիրը ձգտի Օսմանեան
Սահմանադրական ռեժիմին կատարե-

լազործումը՝ աւելի ազատական ու
գիւղ և ժողովրդապետական սկզբունք-
ներու համաձայն, որուն ազգային
ծրագիրը հայ ժողովուրդին բարոյա-
կան և ընկերային ըմբռնութեանը դէմ
ոչինչ ունենայ վիթաւորիչ, և անմիջա-
կան նպատակը ըլլայ՝ անոր ներկայ
սխալ վիճակին բարելաւումը:

Բայց միթէ Սահմանադրական-Ռազ-
մավար Կուսակցութիւնը չի՞ գոհացնէր
ամենուստ մատնանշուած այս պէտքը:
Կը բաւէ ակնարկ մը նետել իր ծրա-
գիրն ըլլայ, կը բաւէ քննել իր գոր-
ծունէութիւնը՝ այս հարցումին պա-
տասխանելու համար:

Երկու տարի, Սահմանադրական
Ռազմավարները, թէ՛ մայր-հայրենիքի
մէջ և թէ՛ արտասահման, գործեցին
առանց աղմուկի և գիացան իրենց նո-
րակազմ կուսակցութեան շարք ըս-
տեղծել յարգանքի միջոցով մը բարձր
պատիւով անոր գործը:

Այդ կուսակցութեան հիմնադիրները
և վարիչները, մեծ մասամբ յայտնի
ազգային գործիչներ, հրապարակա-
գիրներ և գրագէտներ, մամուլին (*)
մէջ, ինչպէս բեմին վրայ, երեցան
անկաշկանդ և անյողաղք, և իրենց
ողջմտութեան կորովի ձայնը արձա-
գաւք գտաւ Հայութեան սիրտին մէջ:
Անոնք հայ ժողովուրդին գիտակցու-
թիւնը արթնցուցին և նոյնը կը շարու-
նակեն ընդ իրենց յարաճուն գործու-
նէութեամբ ու ազդեցութեամբ, ինչ-
պէս նաև իրենց վերջերս հիմնադրած
Ռազմավար Մասենադարանի ժողովր-
դական հատորիկներով:

Շատ յատկանշական է որ Ս.-Ռ.
Կուսակցութիւնը չի պահել իր մէջ բախ-
տախդիրներ և մակաբոյսներ: Ամէն
մէկ անդամը՝ իր աշխատութեան զա-
ւակն է, և անկախ դիրք մը գրաւած
է ընկերութեան մէջ: Այդ մարմինը
աշխատեցաւ, հազուադէպ կարգա-
պահութեամբ մը, մնալ պարկեշտ կադ-
մակերպութիւն մը, պատուաւոր և
պարտաճանաչ քաղաքացիներու խմբ-
ակցութիւն մը: Իր գործը արդէն ա-
տոր դրական ապացոյցն է:

Թող ամէն անհատ անգամ մը քննէ
անոր ծրագիրն և կանոնադրը, և ան-
տարակոյս պիտի գնահատէ և պիտի
մարմնէ անոնց իրազօրութեամբ:

Սեր ազգը, իր աւանդութիւններովը
արդէն ուսմկավար ժողովուրդ, և իր
դաստիարակութեամբը ազատական
քաղաքականութեան տէր, պիտի տեսնէ
Սահմ.-Ռազմավար Կուսակցութեան մէջ
խտացումը իր ամէնէն սրելի սկզ-
բունքներուն և անհրաժեշտագոյն պա-
հանջներուն:

Ծան. — Լուսաբեր-Արեւ, Շիրակ Դա-
սիկ, Ազգ, Մեակ Բիւզանդիոն, Հայ-
րենիք, Արօր, Իրաւունք, Եւայլն:

Հարկ կը տեսնենք քանի մը բացա-
տրութեամբ վեր հանել հոս այդ ծրա-
գիրն գլխաւոր գիծերը:

Սեր կուսակցութիւնը քաղաքական
հիմ կը նկատէ ժողովուրդի գիրիշխա-
նութիւնը, և ազգութիւններու ինք-
նուրոյնութիւնն և հաւասարութիւնը
կ'ընդունի՝ անհատներու ազատութեան
և հաւասարութեան իրեն հետեակ և
լրացուցիչ: Բացարձակապէս կը մերժէ
որքան Օսմանեան ազգութիւններու
միաձուլական կամ անջատողական ու-
ղիւն, նոյնքան և ազգայնամոլ և այլա-
մերժ ու է ձգտում: Օսմանեան Պե-
տութեան միութեան և անբաժանելի-
ութեան հետ՝ օսմանեան լոյսը ժողո-
վուրդներու համեմաշխ կենսակցութեան
և համընթաց քաղաքացման մէջ կը դա-
ւանի օսմանեան հայրենիքին փրկու-
թիւնն և ապառովութիւնը, ինչպէս հայ
ազգին ներքին յառաջդիմութեան իը-
րէ պայման կ'ընդունի՝ ամենարդար-
ձակ սահմանի մէջ ազգային համեմաշ-
խութիւնը, առանց դասակարգային
կամ դաւանական ուժ խտրութեան:

Կեանքի իրականութեան մէջ, անի-
կա կը մնայ մեկուսի և անկախ ընկե-
րային վիճակի վարդապետութիւններէ,
զոր կը նկատէ հայրենիքին և ազգին
համար անպատեհ և նոյնիսկ վնասա-
կար, և խոցի ազատութիւնը կը դա-
ւանի զուտ անհատական անբռնաբա-
րելի իրաւունք:

Գործնականին մէջ, կ'որդեգրէ «Գը-
րամագլուխ», Աշխատութեան և Տա-
ղանդի կամաւոր ընկերակցութիւնը»,
և տնտեսական բարենորոգումներու
հետամտութեամբ կը հանդիսանայ
պաշտպան առհասարակ աշխատաւոր-
ներու շահերուն, ինչպէս և քաջաբող
դրամագլուխը արդիւնաբերութեան,
աչքի առջև ունենալով երկրին անմի-
ջական պէտքերը և հաշտեցնելով զա-
նոնք ուսմկավարական հիմնական ըս-
կըզբունքներուն հետ:

Իսկ, իրեն հայ խմբակցութիւն, իր
ազգային նպատակն է՝ հսկել հայ ժո-
ղովուրդին օրինապէս արբացած իրա-
ւունքներուն անվթար պահպանումը,
իրը երաշխաւորութիւն կը տեսնան ա-
զատութեան ու ցեղային ինքնազա-
րգման, պատեհ առիթ վերաբնու-
թեամբ համաձայնեցնելով Ազգ. Սահ-
մանադրութիւնը ժամանակից պա-
հանջներու, աշխատել հայ դաւանական
հասարակութեանց մէջ և յառաջ բերե-
լու զուտ քաղաքացական և կրթական
միութիւն. պահպանել և ժողովրդա-
կանայնել հայ լեզուն, պատմութիւնը
և գրականութիւնը, ապառովել ազգա-
յին հաստատութեանց անբռնաբարե-
լիութիւնը և յիշատակներու անկեղծ
գոյութիւնը:

Գալով գործնականը, Ս.-Ռ.

Կուսակցութիւնը կը գործէ իրեն օրի-
նաւոր կազմակերպութիւն (իր ծրագրի-
րը պաշտօնապէս ճանչնաւ է Օսմ.
Կառավարութիւնը), և ոչ թէ իրեն
ձեղափոխական—ապստամբական գաղտ-
նի մարմին: Իր գործունէութեան
և գաղափարատարութեան միջոցներն
են՝ մամուլ և առհասարակ հրատարա-
կութիւններ, հրապարակային գումա-
րումներ, հրապարակախօսութիւններ,
ընտրական և խորհրդարանական պայ-
քար, ժողովրդային խաղաղ արտայա-
տումներ, և այլն: Յեղափոխական գոր-
ծելակերպը, որուն զարմանալի յամա-
րութեամբ մը տակաւին փարած կը
երևին կարգ մը կազմակերպութիւններ
հակառակ որ իրենք ալ փութացին
ինքզինքնին քաղաքական օրինական
մարմիններ հռչակել, բացարձակապէս
կը մերժէ Ս.-Ռ. Կուսակցութիւնը՝
ցորդափ Օսմանեան-սահմանադրական
րէժիմը կը մնայ ու կը յարատեւէ: Մի-
ևնոյն տրամաբանութեամբ՝ ազգային
ներքին կեանքին մէջ, կը մերժէ կու-
սակցական բռնակալութիւնը և ամբո-
խաղաքութիւնը: Օրինականութեան
յարգումը՝ իր քաղաքական և ազգա-
յին գործունէութեան առաջին և հիմ-
նական պայմանն է: Հետեւաբար, կու-
սակցութիւնս իր պարտականութիւնը
կը նկատէ ուժեղ ջանք չինսպել Ազգա-
յին-սահմանադրական կարգերու պահ-
պանումին համար, ինչպէս նաև Սահ-
մանադրութեանը բոլոր ազգային օ-
րինաւոր իշխանութիւններուն զօրավիգ
հանդիսանալու և անոնց հեղինակու-
թիւնն ու որոշումները պոչուպոչելու՝
ուժեղ օտարութիւններու դէմ: Սեր հա-
մադուով, տարբեր ընթացք մը մեր
ժողովուրդի անշխարհութեան ու հե-
տգիտէ քայքայումի պիտի մատնէր:

Մէկ խօսքով՝ Ս.-Ռ. Կուսակցու-
թիւնը, առանց բոլորովին անձնատուր
ըլլալու քաղաքականութեան՝ պզտիկ
և տկար ժողովուրդներու համար ըս-
պառիչ շարժումն—որուն սակայն
միշտ նախանձայնագօրէն ուշադրի
պիտի հետեւի և երբեմն ալ իրականա-
պէս պիտի մասնակցի, — օրը օրին պի-
տի ուսումնասիրէ և հետազօտէ մաս-
նաւորապէս Հայ ժողովուրդի կեանքին
պայմանները և անմիջական պահանջ-
ները, որոնց պիտի ջանայ համաձայ-
նեցնել իր գործունէութիւնը՝ աստի-
ճանական խաղաղ յառաջխաղացու-
թեամբ: Վերջապէս անկա Օսմանեան
բաղկացուցիչ ազգութիւններու հետ
պիտի մշակէ անկեղծ եղբայրական ու-
ղիւն, ինչպէս և՛ ըստ կարեւորին՝ պիտի
ջանալ գործակցել անոնց քաղաքական
կուսակցութեանց հետ համեմաշխաբար:

Սահմ. այս պայմաններով Սահմանա-
դրական-Ռազմավար Կուսակցութիւնը
ներկայանայ հայ ժողովուրդին, և մենք

rev. Pere G. Kalemérian Michitaris
tengasee № 4
Vienne

ՀԱՍՏԷ
Réaction du Journal
«Iraounk»
Varna
Федация На
Вѣстникъ
«Нравуникъ»
Варна

Գրողի անունը և տեղը
տրոհիր

հրապարակաւ կը հարցնենք թէ այս ծրագրին մէջ կա՞յ արդեօք կէտ մը որ հայ իրականութեան հետ հակասէ և կամ հայ մտայնութիւնը վերաբերու- բնութիւնը ունենայ:

Հնդկականութիւնը մէջտեղն է ծրա- գրին, մէջտեղն է գործունէութիւնը:

Կը մնայ լուրին հայ ժողովուրդին գնահատել այս գործը և իր համակ- րութեամբ զօրացնել զայն, իբրեւ վա- հան գործածելու համար զանազան ար- տաքին և ներքին թշնամիներու դէմ, և աշխատել սրտեռանդ որ այս կու- սակցութիւնը ըլլայ աւելի կատարեալ և աւելի գերակշիռ՝ ազգային ներկայ տաքնապնդումն մէջ:

Որովհետեւ պէտք է գիտնալ թէ ան- կազմակերպ ժողովուրդ մը, թէև ունե- նայ ամենատեղաւ պահանջներ իսկ, յաճախ կը մատուցի յուսալարութեան, կը շահագործուի և վերջիվերջոյ կը պարտուի, ներթարկուելով շողքորթ աղէկացութիւններու կամ պոռոտախօս ամբոխավարութեանց: Կազմակերպ- ուած մարմիններն են միայն որ կը ներկայացնեն իրական ուժ և կրնան յոյս ունենալ յաշուեցնելու իրենց պահանջներուն իրագործումը և ձեռք բերելու իրենց գաղափարին վերջնա- կան յաղթանակը:

Ի վերջոյ, բառ մ'ալ աւելցնենք: Կուսակցական լինելով մարմանը չէ որ մեղ կը մղէ այս կողմ ուղղու- ընդհանուր թրքայայ ժողովուրդին:

Հնդկականութիւնը, կը կարծենք ազգա- սիրական պարսականութիւն մը կա- տարած ըլլայ՝ ամէն գիտակից և ող- ջամիտ անհատի համակրութիւնն ու գործակցութիւնը հրաւիրելով դէպի Ս. - Ռ. Կուսակցութիւնը, որ, կը յա- ւակնինք ըսել, իր մէջ կը խառնէ վայրկեանին պահանջը: Ասոր համո- ղուելու համար, ազգային արդի կեան- քի ցաւայի իրադարձութիւններու վրայ ակնարկ մը ձգել և դար- մանին վրայ բոլոր մը միայն մտածելը բաւական պիտի ըլլար:

ՍԱՀՄ. - ՌԱՄԱԿԱՎԱՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՆ ԿԵՐԻՐՈՂԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

ՅՈՅՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Յունաց Պատրիարքի ծանօթ չըջարեալանէն յետոյ, Օսմ. Խոր- հրգարանի Յայն Երեսփոխաններն ալ նշանաւոր յիշատակագիր մը ներկայացուցին Շէյխ-իւլ-Իսլամի միջոցաւ յախարարաց խորհուր- դին: Այս յիշատակագիրն ալ պաշտօնագէտ և անվերապա- հօրէն կը մատնանչէ Ժէօն-թիւրք կառավարութեան ապօրինու- թիւնները, կեղծիքները, զոր կուսները և մոեռանդ խտրակա- նութիւնը ընդդէմ քրիստոնեայ ազգութիւններու և ոչ-թիւրք անհատներու:

Յոյներէն տասնապատիկ աւելի զրկանքի, կոտորածի ու հարս- տահարութեան ենթակայ Հայ ազգին Երեսփոխանները (որոնք զայ՝ իմ մեղաց յեղափոխական պետեր և ազատութեան ախոյ- քաններ հռչակուած են) երբ անտարբեր լուծութիւն մը կը պահեն, մարդ չէ կ'որոգ իր սքան- չացումը չը յայտնել Յոյն Երես- փոխաններու այս անվերահեր որ:

Կորովի վարմունքին առթիւ, որով Ժէօն-թիւրքերու սա Դոր աւեր- մին բոլոր փտութիւնները ու խարդաւանները պաշտօնագէտ հը- րապարակ դնելով, ի յուր աշ- խարհի կը խայտառակեն զայն: Մեր Երեսփոխաններուն սակնա- ւարտի և դաւաճանութեան հա- մասարող կեցութեան հանդէպ, մարդ չուզելով կը մղուի ըսել, թէ լաւ պիտի ըլլայ եղբոր որ ընտրութեանց ատեն հայ ընտ- րողները իրենց յուշները միաց- նէին Յոյն և Պուլկար ընտրողի- ներու վրայ, որոնք գոնէ ինք- զինքնին պարտաւոր պիտի զգա- յին՝ գէթ Կիլիկիոյ աշխարհա- ցունց աղէտին վրայ՝ բողոքի ճի- չեր արձակելու և Ժէօն-թիւրք վարիչները խարանելու իրենց այդ անօրինակ ոճրագործու- թեան առթիւ:

Ինչպէս Յունաց Պատրիարքը իր չըջարեալանով նոյնպէս ալ Յոյն Երեսփոխանները իրենց բողոք-յիշատակագրով, ուրախ ենք տեսնելով թէ, կը պաշտ- պանեն Յոյն ազգի իրաւունքնե- րուն հետ նաև տարբեր քրիս- տոնեայ ազգերու, հետեւապէս և Հայերու իրաւունքները: այս տեսակետով մենք զմեզ երախտա- պարտ կը զգանք Յոյն ազգին:

Ահա կարգ մը քաղաքացիներ Յոյն Երեսփոխաններու այդ նոր յեշտակագրէն:

Երեսփոխար, Սահմանադրու- թեան հռչակումէն անմիջապէս ետքը տեղի ունեցան մէկ քանի դէպքեր որ խորտակեցին այս Կայսրութեան Յունաց յոյսերը, զորս անոնք կը տածէին այնքան անկեղծութեամբ ու սիրով հան- դէպ Կայսրութեան միւս ազգու- թիւններուն, Երկար ցանկեր ու- նինք այսպիսի դէպքերու: Աւե- լո, դ համարելով զանոնք կցել այս գործին) կը բաւականանանք յիշելով համառօտակի հետեւեալ իրողութիւնները միայն. - 1. Ըն- տրութեանց ժամանակ կառավա- րութիւնը լաւ չգաշտպանեց ժողո- վուրդին քուէի ազատութիւնը, այլ թոյլ տուաւ իշխանութեան մարմիններուն, իրենց կամքին կամ անպատասխանաբար չըջա- նակներու հրահանգներուն հա- մաձայն փոխել ընտրութեանց արդիւնքները: այս ազգեցու- թեանց ներքեւ: Այս կերպով ըն- տրուած յոյն Երեսփոխաններու թիւը զեղջուցաւ և ընտրական մէկ քանի չըջանակներ ներկայա- ցուցիչ չունեցան համաձայն ի- րենց իրաւունքին ու կամքին: 2) Յորդ կատարուած օրէնսդրական աշխատութեանց մէջ, մինչ եր- կորդական կարեւորութիւն ու- նեցող մէկ քանի օրինագիծեր ներկայացուցան Երեսփ. Ժողո- վին, չքուէարկուցաւ ու է օրէնք և չհրտարակուցաւ կանոնական ու է հրամանագիր՝ ապահովելու և կարգադրելու համար քրիս- տոնեայ ազգութեանց մասնակ-

ցութիւնը Պետութեան գործերուն ինչ որ չափ ստիպողական է, ըստ որում առաջին անգամն է որ քրիստոնեայ ազգութիւնը ընդուն- ուցան մասնակցելու Պետութեան հանրային կեանքին: Այսպէս, օ- րինակի համար, մինչ ոչ-իսլամ ազգութիւններէ սկսաւ զինուո- րագրութիւն կատարուի, մի մի- այն իսլամները նկատողութեան առնող հին օրէնքն է որ կը չա- րունակուի գործադրուի, և մինչ- չե իսկ չըբարփոխուցաւ զօրա- բանակներու կանոնագիրը, որ- պէս զի բանակներուն մէջ գոնէ քրիստոնեայ քահանաներ գըտ- նուին, ինչպէս կան իմամներ: Ընդհակառակն բնաւ չպակօցան մի միայն իսլամներուն վերաբեր եալ օրէնսդրական գործողութիւն- ներ, և ասոնց մէջ, զոր օրինակ, չափ յատկանշական էր ելմա- ցոյցին մէկ յօդուածը, իսլամու- թիւն ընդունողներուն տրուելիք նուէրներու մասին: Եւ որպէս թէ վերոյիշեալ իրողութիւնք բաւական չէին, մէկ քանի ո- րէնքներ, որոնց մէջ անկարելի եղած էր տեսականապէս չընդու- նիլ ազգերու հաւասարութիւնը, երբ գործադրութեան գրուեցան կողմնակցութիւն կատարելու ի նպաստ ազգի մը կամ անոր դէմ: Այսպէս, օրինակի համար, զի նուորագրութեան օրինագիծին մէջ չկայ ո՛ր է բացարձակ տրա- մադրութիւն թէ նոր առնուելիք զինուորներու թիւն ամէն տարի պիտի սորոշուի Երեսփ. Ժողովին կողմէ: Ըսուած ալ չէ նաև թէ ինչպէս կը կատարուի դատակար- գութիւնն այլ և այլ չ'ըջանակնե- րու մէջ, այնպէս որ գործադիր իշխանութիւնը ազատ կ'ըլլայ ու- զածին պէս սահմանելու քրիս- տոնեաներուն թիւը բանակին մէջ: Այս կերպով և այս ուղղու- թեամբ պատրաստուած է պատե- րազմ. նախարարութեան վերջին չըջարեալանը, որով բանակին մէջ քրիստոնեաներուն համեմա- տութիւնն որոշուած է 20 առ հարիւր: 3. - Պետութեան գործոց վարչութեան մէջ գործադիր իշ- խանութիւնը կ'գործէ չափ ան- զամ առանց իր գործերն հիմնե- լու ո՛րէն օրէնքի վրայ, Միւս կող- մէ երբ հարկ կ'ըլլայ օրէնք մը գործադրելու, չափադանց փութկո- տութիւն ցոյց կուտայ, ամէն անգամ որ իսլամները և մանա- լանք թուրքերն են օգտուողը օրէնքին գործադրուելէն, նոյն իսկ եթէ այս կերպով կ'ըլլատին ուրիշ ազգութեան մը պատկանող օսմանցի քաղաքացիներ: չափ անգամ կողմնակցութիւն կ'ըլլայ ի նպաստ Թուրքերուն գործա- դրութեանը ժամանակ օրէնքի մը որ հասարակաց օրէնք պէտք է ըլլայ սահմանադրական երկրի մը բոլոր ազգութեանց համար: Ընդհանրապէս կողմնակցական և նեղմիտ կերպով մը կ'ըմբռնուին Պետութիւն և Հայրենիք, իբր թէ

Պետութեան գերագոյն շահերը պաշտպանելու և հայրենիքը փըր- կելու համար, և ոտքի տակ կառ- նուին այն հիմնական իրաւունք- ները, զորս քաղաքացիներուն տուած է Սահմանադրութիւնը: Ասոր օրինակները բազմաթիւ են և կը բաւէ միայն յիշել մէկ քա- նին:

«Հրոսախումբերու օրէնքը՝ տա- րիէ մը ի վեր կ'գործադրուի ահա՛ առանց քուէարկուած ըլլա- լու օրէնագիր իշխանութեան կող- մէ, և հակառակ այն նեղութիւն- ներուն, որոց կ'ենթարկուի ժողո- վուրդն այս պատճառաւ: Իսլամ փախստականներ կ'տեղադրուին այնպիսի կերպով մը որ բնիկ քրիստոնեաներուն՝ շահերը կը վը- նտուին: Առանց ստացուածքի կը ձգուին քրիստոնեայ հին ազա- րակատէրներ, որ բռնապետական նախկին ռէժիմին ժամանակի բռ- նի կողպտուած էին իրենց ինչ- քերէն ու կալուածներէն, ու ա- նոնց մէջ կը հաստատուին դուր- սէն բերուած օտարականներ, մինչ Սահմանադրութեան հռչակման առջի օրերէն իսկ պէտք էր նկա- տողութեան առնել Սահման- հոյին այս խեղճ բնակիչներուն վիճակը: Պետութեան հասոյթ- ները կ'ժախսուին անիրազդեցիկ ծրագրներու հետապնդման, և լոկ մէկ ազգի դիտումներուն հա- մար, Երբ քրիստոնեաներու ու իսլամներու միջև ստացուածքի վէճ ծագի, հակառակ կալուածա- տիրութիւնն հաստատող վաւերա- գիրներու, վարչական եղանակով միշտ ի նպաստ Թուրքերուն կ'ը- լուին հոյսոյին հարցերը: Զինու- օրագրութեան օրէնքն այնպիսի եղանակով կը գործադրուի որ քրիստոնեաներուն թիւը նուա- զագոյն ըլլայ զինուորագրութե- նէ ազատելու համար որոշեալ գումարին վճարման մասին դիւ- րութիւն ընծայելով, Բաց աս- տի, քրիստոնեայ սպայ պատրաս- տելու համար պէտք եղածն ի գործ չի դրուիր: Զէնքերն ու իշխաններն կ'առնուին խտրութեաւ, իսկ Թուրքերէն ո՛չ: Անհամար են քրիստոնեաներուն կրած հա- րտահարութիւններն ու նեղու- թիւնները՝ քուէութեան մը կամ իշխանութեանց կողմէ տածուած կասկածի մը հետեւանք: Գալով պետութեան զանազան վարչու- թեանց կազմակերպութեան յայտնի իրողութիւն մ'է թէ քրիստոնեայ ուրիշ ազգութեանց պատկանող չափ քիչ անձեր պաշ- տոնի անցան, իսկ Յոյներէն ոչ ոք կառավարիչ անուանուցաւ: զանազան պատրուակներով, իսկ քրիստոնեայ կուսակալ բնու չկայ: Գալով զատական մարմնոյն, Իբր կառքի մը հինգերորդ անիւր մէկ քանի դատաւորներ պաշտո- նի կոչուեցան, իսկ ինչպէս կ'ը- լար հին ռէժիմին օրով միմիայն իսլամներուն յատկացուցան հա- րցանիք գաղաւթի ընդհ. Գ Գ

տախաղի, պատժ. ատեանի նա-
խագահի, դատական գործոց ան-
բնի պաշտոնները որ իրենց կա-
րեալութեամբը, վստահելի մար-
դոց միայն տրուած պաշտոններ
են. Գալով պետական ուրիշ վար-
չութեանց, մեծագոյն մասին մէջ
յոյն պաշտօնեայի հետքն իսկ չի
տեսնուիր, և մէկ քանիին մէջ մի-
այն աննշան թուով Յոյներ կ'գտ-
նուին:

(Շար)
Դ. Խմբ.—Այս յիշատակագիրը
նախարարաց խորհուրդը մեր-
ժած է ընդունել, առարկելով որ
ստորագրող Յոյն երեսփոխան-
ները իրենց տրտունջը պէտք է
երեսփոխանական ժողովին ներ-
կայացնեն. Բայց այդ մերժումը
չէ կարող սրբել ժէօն-թիւրք
վարչութեան ճակտի խարանը
այլ անգամ մըն ալ կապացուցա-
նէ թէ անուղղայ են մէօներն ալ
համիտականներուն պէս:

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

Օրոտոս 15 կիրակէ Աստուա-
ծածնայ տօնախմբութեան առթիւ
որպէս հայ դաւակ չ'էի կարող
անտարբեր մնալով չը մասնակե-
ցելու այն փառաբանութեանց
որը կը տրուէր աշխարհի լուսա-
ւորութեան մեծ վարդապետին
Մօրը:

Ժամ 9ին միջոցները յամրա-
քայլ կերթայի դէպի եկեղեցի
կրթ բարեկամ մը դէմս ելնելով
հարցոց ուր գնալու:

—Եկեղեցի պատասխանեցի:

—Բայց խորհուրդ կը տամ քեզ
չը գնալու, նկատելով որ այսօր
շատ մեծ խռովութիւններ կա-
րող է առաջ գալ:

Ես շարունակեցի ճամբաս և
հասայ եկեղեցի, պարտէշի դըռ-
նէն ներս մտնելու ապշած մնա-
ցի, տեսնելով հաւաքուած բազ-
մութիւնը, երբէք չ'էի կարող ե-
րեւակայել որ քաղաքիս մէջ այն-
քան հայեր կարող են գտնուիլ և
զարմանալին, որ ասոնցմէ շա-
տերը գրեթէ անծանօթ գէժքեր,
ո՞վ գիտէ քաղաքի ո՞ր անկիւն-
ների բնակիչներ են անոնք, Թե-
րևս գիշերային, խաւարի զաւակ-
ներ, որոնք ցերեկները քնանա-
լով գիշերները կը չըջին և ասոր
համար ալ անծանօթ կը մնան հա-
սարակութեան, եթէ զիրենք
ճանչցող մը կայ, ոստիկանու-
թիւնն է այդ:

Եւ ահա այդպիսի տիպերոշ
չեզեռն մը պարտէշը և վարժա-
րանին սրահները կը վխտար
իրենց ներկայութիւնը անգամ
սարսուռ պիտի ազդէր ամենքին:
Թէ ինչու էին եկած այդ Մար-
դիկընրոցմէ հրաւիրուած էին այդ
Սօփաձի հաւատացեալները որոնք
թերևս եկեղեցւոյ աւազանը մը-
կրտուելէն յետոյ երկրորդ ան-
գամ էր որ այդ սուրբ տեղը կը

գային: Անկասկած որ մի քանի
չիչ օշիններու կոշնագիրն էր որ
ստիպած էր զիրենք այդ օրը
քուններին խանգարելով գային
պաշտպանելու իրաւունք և ար-
գարութիւն:

Լսածնուս համեմատ Եէնի մա-
հալէի ու գնչուների թաղը գըտ-
նուած գինեատները առջի գի-
շեր Պանքէրներ տրուած են:
Թէ որոնք եղած են այդ Պանքէր
սարքողները, այդ շատ որոշ և
պարզ կը տեսնուի:

Դառնալով այժմ իրողութեան,
եկեղեցին խռնուած բազմու-
թիւնը այնքան մեծ է որ կարելի
չէ՝ տաճարի դռնէն ներս մտնել,
այդտեղ հաւաքուած են ծերն ու
մանուկը, հարսն ու աղջիկ, ամ-
բողջ տարուայ մէջ իրենց գոր-
ծած մեղքերուն համար աղօթե-
լով բարեխօսութիւնը հայցելու
Տիրամօրը, Իսկ Պարտէշին մէջ
գրեթէ տեղ չըկայ կանգնելու,
կարծես երկու թշնամի բանակ-
ներ են որ իրարու դէմ ճակա-
տամարտելու համար վայրկեան-
կան հրամանի մը կը սպասեն:

Շշուկ մ'է կը փրթի, երկու երի-
տասարդներ կը բանակուին,
կայծն է որ պիտի բռնկի, սա-
կայն հաշտարար ձեռքեր կը զա-
տեն անոնք իրարմէ և խաղաղու-
թիւնը կը վերահաստատուի վայր-
կեանի մը համար, բայց կրկին
իրարանցումը կը շատնայ, Զոյ
աղա մը որու վրայէն 70 գարուն-
ներ անցած են, պարտէշին մէջ
Պ, Էնքիպարեանի հետ վէճի կը
բռնուի բարձրաձայն, և հակա-
ռակ Պ Էնքիպարի քաղաքավարի
և հեզ վարմունքին, գոռում գո-
չումով պատճառ կը դառնայ ընդ-
հանուր իրարանցման. այդ մի-
ջոցին է որ վարձկան Սօփաձիներ
իրենց արիւննուշտ աչքերը յա-
ռած յարմար առթի կսպասեն ի-
րենց դերը կատարելու, Կառ-
հելով այդ, կը ցատկեմ և Պ, Էն-
քիպարի թեէն բռնելով մէկդի
կառնեմ, որով այդ փորձն ալ չը
յաջողուի: Եւ սակայն յանկարծ
ինձ կը մօտենայ մի աղտոտ տիպ
արիւննուշտ աչքերով և կը հրա-
մայէ թողուլ հաշտարարի դերս,
հակառակ պարագային սպառնա-
լով զիս մահացնելու, բայց զիս
չըջապատող քաջարի երիտասարդ-
ների միջամտութիւնը կը բռա-
կանանայ այդ սինլիքօրը լեղա-
պատառ փախցնելու, որ կերթայ
իրեն նմանող աղտոտ ամերիկեան
ուրանկութեանի մը քով և այս
պարագան ցոյց կը տայ որ ուղ-
ղակի անձնական հակառակորդս
եղող այդ կապիկէն շրկուած էր:

Ժամերգութիւնը աւարտած այլ
ևս ժողովուրդը տաճարէն սկսած
էր դուրս ելնել, հետեւաբար վայր-
կեանները մօտեցած էին ամեն
ինչ կարող է պատահիլ կը մտա-
ծէի, ինչ՞ ընել Աստուած իմ, և
ահա այդ միջոցին աչքիս զար-
կաւ Պ. Թ. Գայադատէն, գնալով ի-

րեն մօտ խնդրեցի իւր աշակ-
ցութիւնը նուիրել ինձ, մեծ ա-
ղէտի մը առաջը առնելու հա-
մար: Պարտէշը ընդունեց իմ ա-
ռաջարկը շատ սիրով և մենք
կարողացանք եկեղեցւոյ պար-
տէշի հարաւային դռնէն համո-
զելով դուրս հանել տասնեակ
ազգայիններ, որոնք եկած էին
խաղաղ միջոցներով թաղ. Խոր-
հրդէն բացատրութիւն պահան-
ջելու մի քանի կարեւոր հարցերի
մասին: Ահա այս էր որ տեղի տու-
ած էր այդ մեծ կռուի պատրաս-
տութեան:

Զը մոռնամ ըսել որ այդ ճա-
կատամարտին համար կոչուած
էին և ոստիկան զինուորներ, որոնք
խիստ քաղաքավարի և չեզոք դիր-
քով մինչև վերջ հակեցին ան-
դորրութիւնը չը խանգարուելու:
Եւ սակայն ցաւալի է ըսել որ
նոյն իսկ խորհրդարանի դրան
առաջ՝ աներոջը վարկովը ինք-
զինք «արիսթօկրատ» կարծող տը-
ղայ—թաղականի մը հրամանա-
ծեմուած է Պ. Գաբրիէլ Գաբ.
լանեան:

Դառնալով իսկական հարցին,
ի՞նչ է կարգ մը ազգայնոց պա-
հանջը, թէ ո՞ր ատիճան իրաւ-
ունք ունին իրենց աղաչանջ-
ների մէջ: Այդ ուղղակի իմ իրա-
ւաստութեան վեր մի հարց նկա-
տելով կը թողուի հասարակական
դատաստանի և կանցնիմ առաջ:

Թուականէս վեց ամիսներ ա-
ռաջ Հայր Դարկաբանի ծանօթ
խնդրէն սկսելով, հետզհետէ խըն-
դիրներ ծագումն առին: Օրինակ
ձայնաւոր դատաստանի խնդիր, խա-
նութ մը առանց անուրդի վար-
ձու տալու խնդիր, լուսարարի
խնդիր և այլն. և սակայն ի՞նչ է
պատճառը որ ժողովուրդը երկու-
սի բաժնուած է: Այդ մասին թեր-
թիս սինակնները խիստ պար-
փակ ըլլալուն կը պարտաւորիմ
մի այլ յօդուածով բացատրելու
Միայն սա ըսեմ որ ժողովուրդի սր-
տին զարնող ամենէն մեծ հար-
ուածը արդի թաղ. Խորհրդայն դիրք-
տադրական ընթացքն է, որ
տեղի տուած է այս իրար յա-
ջորդող տեղեկութեանց, և թերևս
շատ մեծ համեմատական չարք-
ների ալ տեղի տայ յառաջիկա-
յին. Զենք հասկնար թէ ի՞նչու

գոհացում չը տրուիր ժողովրդի
մի կարեւոր մասին, ի՞նչ ա խստոք-
րացիայի հաշիւներ են ո կր մը-
ղեն զիրենք չը հաշտուիլ հասա-
րակաց գաղափարին հետ: Ի՞նչու
յաճառութիւն: Զեմ կարծեր եր-
բէք որ այս կռիւների պատճառը
«նասրէտտին հօճախ քիշրքը ըլ-
լայ» Մի բան կայսակայն, մեծ-
աղակամութիւն. որը միշտ և ա-
մենուրեք պատճառ դարձած է
երկպառակութեան և ազգային
յետագիմութեան:

Փոխանակ ոստիկանապետներու
դիմելով խռովութիւններ հանե-
լու և ազգի զաւակները ոստիկա-
նատունները տանելու, լաւ չըլ-
լար, եղբայրական ձեռք կարկա-
ռելով հաշտուիլ:

Պէտք է գիտնալ ընդմիջտ որ
Սահմանադրութիւնը մեր ուղե-
ցոյց ըլլալու է և ոչ չ կամա-
յականութիւնը:

Հրանտ Հաճի Վրբանէս

Վ Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Տօպրիչի թաղ. Խորհուրդէն
ստացանք նամակ մը որով շնոր-
հակալութիւն կը յայտնուի Յ. Պ.
Տէմիրճեան եղբարց, որոնք բա-
լեհաճած են տեղւոյն եկեղեցւոյ
գաւթի շախշուն աղիւսով սա-
լարկիլ ձրիաբար:

Նոյն Խորհուրդը կը ծանուցանէ
հասարակութեան թէ Տօպրիչի
Ազգ. վարժարանի վիճակահանու-
թիւնը յետաձգուած է սեպտեմ-
բեր 30ին:

—Վառնայի նորակազմ Դպրո-
ցասիրաց ընկերութեան վարիչնե-
րը հաւաքաբար հրաժարւած ըլ-
լալով վաղը Ըօդհօ ժողով պիտի
գումարուի:

Ա Ղ Զ Կ Ա Ն Տ Կ Ր Թ Ա Ր Ա Ն

Յառաջիկայ սեպտեմբեր 1ին
չորեքշաբթի օրը, վարժարանս
իր տանեհինգերով դ տարւոյ չը-
լանը կը սկսի:

Թուականէս սկսեալ, վարժա-
րանս ամէն օր, մինչև կէս օրեր
բաց է, աղոց վերամուտի արձա-
նագլ ութիւնները կատարելու հա-
մար:

Տնօրէնութիւն

19 Օգոս. 1910 Աղջկանց կըր-

վառնա թարանին

Պ. Ճիշերճեան

ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԱՒՈՒՆԷՔ՝Ի»

ԿԸ ՏՊԱՐԱՌԻՆ ՄԱՐՈՒՐ ԵՒ ԶԱՓԱՌՈՒ ՓԻՆԵՐՈՎ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԵՐ

Հարսանեկան Հրաւիրագիր, Այցատու, Նամակագրութիւն, Պահարան
Պարսմունհակ, Հաւուկքուղբեր և ուրիշ գործեր

Հայերէն, Պոչկարերէն, Փրանսերէն և Ռումաներէն

Մեզ դիմողներու ճաշակին գոհացում տալու համար Տպարանս նոր
բերել տուած է ամէնամիջին սիստէմի
գործիքներ և տառեր

ՅԱՆՁՆԱՐԱՌԻԹԻՒՆԻՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒՆԻՔ ԿԱՆԱՎՃԱՐՈՎ ՄԸ

ՊԻՐ Մ ՈՒՆԻՄ Ի ԶԱՆԱԹ

Շէնքիմիզ Ազգ. վարժարանն պիւր
գալ սէնքիմիզ պէրու սէնքիմիզ վէ
էվլաւարմըզըն ճաշիլ վէ թէրպիյէսիզ
գալմալարմընտան միւթէսիւր օլարագ,
վարժարանն հիւսնի իտարէսիւնէ մատ-
տէն վէ մանէն մուսվէնէթէ գօշմագ-
լէ, հիւզլէրճէ էվլաւարմըզըն զիւզլ-
մէթ վագթընը պօշա կէշիւթմէմէք վէ
միւլէթին բարալարընը պիւրուտէ սարֆ
իթտիւրմէմէք մագաթիւր իլէ պիւր Դպրո-
ցասիրաց ընկերութիւնը թէշթիւնէ
միւլագալէթիւ իթմիշ իտիք: Պու թէ-
շէպպիւսիւթիլէ միւլէթտաշար թարա-
ֆընտան կէօսթէրիլէն թէշիլէ վէ մուս-
վէնէթ սայէսիւնտէ 2-3 հաթթա գար-
ֆընտա 700 տէն զիյատէ ապօնէ պուլ-
մայէ մուլագաթ օլտուգ: Պագաթ տի-
կէր թարաֆտան միւլէթին ընտիւ հէ-
յէթլէրին, հանի պու կիւն թաղական
վէ Հոգաբարձու պուլընտան քիմէսնէ-
լէրին աքսի օլարագ քէնտի խօտպին
վէ ճաշիլանէ հարէթլէրինտ: Ինտուլէ
միւլէթին իրատ վէ վարիտաթլարը քէյ-
ֆի սուրէթտէ սարֆ ու թէլէթէ տէվլամ
իթտիւրմէրին վէ պուլտան սօնրա տա-
խի իսլէթլէրին կէօրտիւկիմիզտէն
վէ պու խուսուստա հէր պիւր Լասաթ
վէ միւրաճաթթըզ սէմէրէսիլ գա-
լուպ քետրիթմէտիկիւնտէն միւլէթէսիւթ
օլարագ, միւլէթտաշարմըզ էնտիւնտէ
մէսուլ գալմամագ իլիւն, իսթիթմը-
զը վէրմէկէ մէգպուր օլտուգ:

Պու պագտա ումում միւլէթտաշ-
արմըզա մուսթապաթէն պիւր ազ ի-
գանաթ վէրմէք ֆարիտէտէն խալի օլ-
մայաճագտըր:

1) Պիւր թաղ. խորհուրդ միւլէթին
հոգաբարձընը մուսթապաշար վէ վարի-
տաթընը հիւսնի իտարէյէ վագիթէտար
իքէն, չիմտիքի թաղականլար աքսի
օլարագ միւլէթին բարաւը իլէ է-
հալիլին շիտտաւարմա մուլագիլին
պիւր գալ տալագալուգ պէսլէմէքտէն
քէնտիլէրին կէրի ալամայօրլար նէթէ
քիմ Լուսաւար Ռուբէն վէ քարտուղար
Սիմոնեան կիւլի առամլարա հաթթա-
տա 2-3 սաաթ իլիլէմէք իլիւն: Եւզ-
լէրնէ ֆրանգ ալլըգ էօտէյօրլար հալ-
պուքի ալը վագիթէլէր 20-30 ֆր: Գր-
մուգապիլ ինքա իթտիւրիլէ պիւր: Պու
եօլլէ սէնքիմէ էն ալը 1500 ֆր: միւլ-
լէթին բարաւը պօշուտա սարֆ օլտուի-
յօր:

2) Միւլէթին միւլթի օ.ան իքի տիւք-
եանլարը թաղականլարտան իքիսի եւ-
լը ֆիլաթլէ քէնտիլէրի իւզլէրինէ ի-
նար իտէրէք, սէնքիլ 8-900 ֆր: գա-
տար միւլէթին վարիտաթընա սէքտէ
վէթիլօրլար:

3) Էն ալը պէշ քիլիտէն միւլթէշէ-
քիլ օլմար լալըմ կէլէն Հոգաբարձու
հէյէթիլ եալընը իք: քիլի գալմըշ
օլտըզ հալտէ տիկէր 3 գաթըն ինթի-
խալը եալտա թալինը էլլէմ իքէն, թաղականլար քէնտի քէյթլէրի իւզլէր
գօմանտա իթմէք իլիւն, Դպրոցասի-
րացըն վէ եալտա տիկէր միւլթէտիւր
գաթլարըն իսթիլարէսիւնէ լիզում կէօր-
մէյուպ, քէնտի առամլարընը վար-
ժապետ, վարժուհի վէ մէմուր թալին
իթտիւրմէքտէ տիլէր: Միւլէթ բարաւը
իլէ առամ պէսլէմէք վէ սօսթ գա-
լանմագ քէնտի մագաթիւր եէքեանէ-
լէրի տիւր:

4) Պու եօլըզլըզլարտան տօ-
լալը իղահաթ ալմագ իլիւն մի-
լալիմանէ սուրէթտէ թաղական
սօտաւընա կիտէն վէ 300 իմլա
սահիպլէրինտէն վէքեալէթի օ-
լան 3 քիլիլիք պիւր հէյէթիլին
սիվալիլին միւլնաթիպ ճէվապլար
վէրիլմէսի իգթիլա իքէն: Թա-

ղականլար «էհալիլին սօրմայա
հագգը եօգ. պիլ իսթէտիկիլմիլ
կիպի եաբաճաղըզ» տէյուպ, մէշ
քիւր հէյէթիլ գօլմագ վէ էվ-
վէլտէն թէրթիպ իթտիլէրի
պիւր թագըմ աշվալը մէճհուլա-
տամլարա տէօկտիւրմէք կիպի
թալիթաճըլըգտա պուլընտըգտան
սօնրատէ՝ նաշարնիկէ կիտուպ,
քէնտի խաթալարընը կէօսթէր-
միշ օլան պիւր թագըմ մէօթէ-
պէր վէ մէվլը սահիպի գաթ-
լարը «ֆէսաճը իսթիլալը»
տէյիւ գօլլուգլարա սիւրիւնտիւր-
մէք առիլիկիւնէ թէնէլիլ իթ-
միլլէր տիւր:

Իլլէթ պու վէ տահա պալագա
սէպէպլէրտէն տօլալը վէ միլ
լէթին գաղանըլմը բարաւը պի-
հուտէ սարֆ օլտուիլընը կէօ-
րէրէք վէ Դպրոցասիրացըն թօշ-
լալաճաղը ագգէլէր տախի ալը
սուրէթտէ թէլէթ օլաճաղընա
գանահաթ հօսըլ իտէրէք ապօնէ-
լէր վէ միւլէթ էնտիւնտէ մէսուլ
գալմամագ իլիւն պու կիւնտէն
իսթիլալ վէրտիկիլմիլ արզ ու
իւն իտէրիլ:

Դպրոցասիրաց Ընկերութեան
Վարչական Խորհուրդ
ԱԽԵՏԻՍ ԱԶԻԶԵԱՆ
Ղ. Կ. ՔԱՊԱՔՃԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻԼԻԲԻԱ

Սթանպուլտան նայէ ֆրայէ Բրե-
նէ վէրիլէն թէլէկրաֆա նազա-
րէն, ինկիլիլ էլիսի խարիճիէ
նազըրը Իթիթաթ բաշայա արզու-
պէյտն իթիլիլէր: Պապը Ալի խը-
րիսթիւն միւլէթլէր իլէ տահա
զիյատէ սուլհէրէրմէրտէն հարէ-
քեաթտա պոլլուստու, զիւրա
իսթիլալար քեաթէսի թաճիլ
տիլլէր, տէմիշ Բէզա ինկիլթէ-
րանըն խարիճիէ նազըրը Լօնտ-
րատաթի Օ.Լանլը էլիսի թէվ-
ֆիլ գաշայա ալը իթիլալաթ-
տա պուլլուստու:

Պիւր գալ կիւնտէն պէրու շալի
օլան վէ պիւլթիւն թիւրք վէ էճ
նէպի կազէթալարտա եազըլան
պու հալաթիս թէքգիպ օլտուսա.
տըլընտան ճիտտի օլալըլը աշա-
լըլը: ֆագաթ օ'եօլտա միլա,
յիմանէ իթիլալարա թիւրքէ-
րին գուլագլարը ալըլըլը օլարագ
հիլ պիւր ֆալիտէ չիմտիլիք հա-
սըլ իտիլէմէք:

— Երանտ տէվլէթի թիւրքի-
այա գարըլը մուհարէպէ հազըրըլ-
ընա տէվլամ իթմէքտէ օլուպ,
սինթո պօլարընը իսթիլալաթէր
իլէ գալիլէշտիլմէքտէ վէ թէսա-
լիա էհալիլիլնէ ումումէն սիլահ
տաղըթմագտա օլտըլընտան, Օ-
մանլը տէվլէթի Երանտիտանըն
պու հազըրըլընտան տօլալը տէվ-
լէթլէրին ալըգաթընը տալէթ
իթտիլ:

Պագաթ թիւրքիա տախի մա-

նէվրա պէհանէսի իլէ րէտիլէրի
սիլահ ալթընա չաղըրմըլ տըր
Սթանպուլ վէ Բուլէլի օրտուլա-
րընա կէօնտէրմէք իլիւն: Մա-
նէվրալար Պալարմըն տէօրտիւնի
կիւնիւ պաշլալաճագ 120,000
աքէրլէ:

— Հէրսէք-Պոսնատան իսլամ-
լարը թէշիլիլէ Բուլէլիլէ կէթի-
րուպ, իսթիլալարըն արազի-
լէրի իլիլնէ եէրլէշտիլէն ժէօն
— Թիւրք հիւքիւմէթի թիւնուգ-
տան վէ Ալէքիւրտան տախի ֆը-
րանսըլ թապաաը օլան իսլամ-
լարը ալը թէշիլիլէ կէթիլուպ
Սուրէատա եէրլէշտիլմէք պաշ
լալըլը տըր: Բէզա Ագաթէնիլ առա-
լարընա իսլամ մուհաճիլլէր կէ-
թիլիլէմէք պիւրտիլիլիլիլ: Տիւն-
եանըն հէր քէօշէսիլտէն իսլամ-
լար կէթիլուպտէ՝ ալըլը Եհիլի
խիսաթիւլարը տալտա պըրագ-
մագ վէ պուլլարը պու թարիլլէ
թէրքի վաթանա մէգպուր իթ-
մէք ժէօն-թիւրք օլիլթիլալը
տըրքի էկէր պէօլլէ կիտէր իսէ
պիւր կիւն Հաճիլիլն տէվլէրին տ-
րատաճագ տըր:

— Սօն կիւնլէրտէ Ալմաիլատան
իքի առտէ էսկի զըրհիլը սաթըն
ալընտըլը կիպի, տիկէր իքի զըր-
հիլտէ ինկիլթէրատան ալմագ ի-
լիւն թիւրք հիւքիւմէթի բաղար-
լըգտա պուլլուստու: պուլլար
14 000 թօլլըգ օլաճագ ըրլալար
վէ պէտէլի մալիլէ նէզալէթիւն-
տէն էօտէնիլէմէք տիւր: Տիկէր
հարպ վաթօրլարը տախի իլթիլա
իթմէք իլիլն էվրօառաթի Օս-
մանլը էլիլլէրինտէն մալիլաթ
իսթիլիլիլ տիւր:

Ապտիլ-Հաճիլտէն գալան վէ
350,000 գըլմէթի օլան միւլէ-
թէրաթ տախի հարպ վաթօրլարը
իլթիլալարընա թալիսիս օլտուս-
ճագ տըր:

— Էրզ. ումտա Գօլէրատան կիւն
տէ 4-5 քիլի թուլթուլագտա օլ-
տըլը վէ ճիվար պաղը քէօլլէր
տէ գօլէրտան պաշ կէօնթէրտիկի
թէլէկրաֆալար պիւրտիլիլիլ:

— Էրզիլիլէր վէ Բիւրտէր
պէյնիլտէ միւլնաշալալը օլանտա-
զիլէր իլիլն տալիլիլլէ նէգաթէթի
գօմիսիլը մալսուստան ալտըլը
րաթթիլալար կէօ, է պիւր ճէտվէլ
հալըլալագտա ըմըլ: Մէշթիւր
արազի գօմիսիլըն չիմտի վանտա
պուլլուստու: Պու գօմիսիլտէ կէ-
լէն սէնէ Ատանայա լիլլանըլմըշ
օլան աքէրլիլէ հէյէթիլլէրին
պէնզէմէկիլնէ ալա չիլթիլէ եօգ
տըր, զիւրա թալիլալըլը ալըլը
մէնպատան ալմըլ տըրլար:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մալէթոնիտան եէնի գաշան
Պուլկարլար Բէօտէնտիլտէն կէ-
լիւպ պէօլիլ պէօլիլ Պուլկարիա-
լա իլթիլալ իթմէքտէ տիլլէր
էվլէլիլէր կիթմէտէն եէնիլէր
կէլիլիլ:

— Ալըն 15 ինտ! Տուրնիլալա

տախի պիւր միլթիլիլ թօլալուպ
Մալէթոնիտա ինքա օլտուսան
թիւրք մէզալիլիլնէ գարչու բրօ-
թէսթ իտիլիլ տիւր:

— Թիւրքիանը վէ Բուլմանիա-
նըն իլթիլալը միւլէլլէսէ կիւր-
մէլէրի րէվալէթ օլտուսըլը կի-
պի Պուլկարիանըն տախի Գարա-
տաղ, Սեպիլա վէ Երանտիտան
իլէ պիւր իլթիլալաթ թէշթիլի
եօլընտա պուլլուստընը պալը
էվրօա կազէթալարը եաղիյօր-
լար: Չար ֆէրտիլանտըն խարի-
ճիլ վէ հարպիէ նազըրլարը իլէ
Չէթիլլէր կէթմէլէրի տէլիլ առտ
օլտուսիլ:

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՄԸ

Վաճառատանց մէջ բաւական տարի-
ներ գրագրութեամբ զբաղած հայ ե-
րիտասարդ մը կը փափաքի արտա-
սահմանի ո'ւ է մէկ կողմը վաճառա-
տան մը մէջ պաշտօնեայ ըլլալ:
Պէտք ունեցողները թող գիտնն Իրա-
ւուցի խմբագրութեան:

ԹԻԻԼԻԲԻԱ

ՁԱԽԻՐԷ	
ՊԱՇՏՕՆ	
Վալիս 100 քիլո.	14.47
Արապա 45-80 լիպ.	11.06
ԱՐՔԱ	
Վալիս 100 քիլո.	9/80 10
Արապա 45-52 լիպ.	6.40
ԵՌԻԼԱՅ 100 քիլո.	40.50/41
ՁԱՎՏԱՐ 100	40/40.30
Արապա	120
ՖԱՍԻԼԻԼԱ 100 քիլո.	27.80
ՏԱՐԸ » »	12/13
ԳՕԼՕԶ արապա 55-60 լիպ.	եօգ
Միւլթ 100 քիլո.	11/11.50
Արապա 75 »	81.50
ՊԱՇՏՕՆ	
Վաճառա ըրապսընտա պագգալիլէ մալ- էրին պու կէնքի ֆիլաթը, ալթիլ ֆը- րանք իլէ:	
ԳԱՎԷ	2. 17/2.35
Շէֆէր Էլմէք քէլլէ	1.02
Շէֆէր քէնտէ սանտըգ-54	
Բիլիլն ճէնօլա չուլալը	47.
» Ինկիլիլ »	31.
» Բիլիլ »	53.
» Ֆիլիպ »	եօգ
ԿԱՁ Պաթուլ Սանտըլը	9.30
» Թրալա »	եօգ
Չէթիլն եաղը քիլո.	1.60-1.80
ԳՈՒՐՈՒ Իւզլիլմ	եօգ
Երանտիլթա	5.80

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Իրաւունք» խմբագրա-
տուէն կարելի է ստանալ
Հետեւեալ գիրքերը:
ՀԱՐԻՊ ԱԽՊԷՐ գրն 1. ֆր
ԱԶԱՏ ԵՐԳԱՐԱՆ » 1. «
ԹԻԱՊԱՐՏ Ա. հատոր » 1.20 «
ԹԻԱՊԱՐՏ Բ. » 2.80 «
ԿԱՐՄԻՐ ԵԱՄՈՒԹ » 1. «
ՊՈՒԼԿԱՐԱՅ ՊԱՏՄ. 50 «
ԻՐԱՆԻՆԻՔԻ հաւաքածոյ մէկ
տարուանը 12 ֆ.

Издатель: X Кургбегяв

Տպարան Բրաւուսի Կառնա